

12.07.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**12 Temmuz 2021
Pazartesi**

12.07.2021

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

12 Temmuz 2021 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Erzincan Üniversitesi İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliği
- Hakkari Üniversitesi Ortadoğu Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Iğdır Üniversitesi Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Üreticilere 420,5 milyon liralık destek ödemeleri başladı

Tarım ve Orman Bakanı Pakdemirli, üreticilere yönelik toplam 420,5 milyon liralık destek ödemelerine başlanacağını açıkladı.

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, üreticilere yönelik toplam 420,5 milyon liralık destek ödemelerine başlanacağını açıkladı.

Bakan Pakdemirli, üreticilere hububat, baklagil ve dane mısır fark ödemesi desteği kapsamında 57 milyon 892 bin 611 TL, çay budama tazminatı kapsamında 302 milyon 215 bin 668 TL, çay budama masrafı kapsamında 4 milyon 353 bin 78 TL ödeneceğini açıkladı.

Pakdemirli, bitki karantinası desteği kapsamında 600 işletmeye 24 milyon 251 bin TL, Ar-Ge desteği kapsamında 48 projeye 8 milyon 26 bin TL verilirken, hayvan genetik kaynakların koruma desteği kapsamında 10 projeye 3 milyon 325 bin TL destek ödemesi yapılacağını duyurdu.

Tavuk ve yumurta üretimi düştü

Türkiye genelinde tavuk yumurtası üretimi, mayısta yıllık bazda yüzde 5,2 azaldı. Tavuk eti üretimi de yüzde 2,4 düşerek 179 bin 163 tona geriledi.

Türkiye İstatistik Kurumu, mayıs ayına ilişkin kümes hayvancılığı üretimi verilerini açıkladı.

Buna göre, mayısta 1 milyar 574 milyon 887 bin tavuk yumurtası üretildi. Üretim, geçen yıla kıyasla yüzde 5,2 azaldı.

Türkiye'de mayısta 99 milyon 189 bin tavuk kesildi. Kesilen tavuk sayısı Mayıs 2020'ye kıyasla yüzde 3 geriledi.

Bu yılın mayıs ayında 179 bin 163 ton tavuk eti, 4 bin 69 ton hindi eti üretimi gerçekleştirildi.

Tavuk eti üretimi geçen yılın mayıs ayına kıyasla yüzde 2,4, hindi eti üretimi de yüzde 20,3 azaldı.

Toplanan inek sütü miktarı yıllık bazda arttı

Türkiye genelinde toplanan inek sütü miktarı, mayısta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 3,3 artarak 924 bin 336 tona yükseldi.

Türkiye İstatistik Kurumu, mayıs ayına ilişkin süt ve süt ürünleri üretimi verilerini açıkladı. Buna göre, toplanan inek sütü miktarı, mayısta yıllık bazda yüzde 3,3 artarak 924 bin 336 tona yükseldi. Toplanan inek sütü miktarı, ocak-mayıs döneminde geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 3 arttı.

Mayısta ticari süt işletmeleri tarafından toplanan inek sütü yağ oranı ortalama yüzde 3,4, protein oranı ortalama yüzde 3,2 olarak tespit edildi.

Ticari süt işletmeleri tarafından yapılan içme sütü üretimi mayısta yıllık bazda yüzde 18,3 azalarak 122 bin 89 tona geriledi. Ocak-mayıs döneminde geçen yılın aynı dönemine göre içme sütü üretimi yüzde 6,7 azalarak 671 bin 447 ton oldu.

Mayısta geçen yılın aynı ayına göre ticari süt işletmeleri tarafından yapılan yoğurt üretimi yüzde 12,8 artarak 92 bin 862 ton, ocak-mayıs döneminde ise geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 0,3 azalarak 441 bin 588 ton olarak gerçekleşti.

Ayran retimi mayısta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 66,6, tam yağlı süt tozu üretimi yüzde 53,9, diğeri peynirler (koyun, keçi, manda ve karışık sütlerden elde edilen peynir eşitleri) yüzde 20,7, yağsız süt tozu üretimi yüzde 19,2, kaymak üretimi yüzde 9,2 artarken, tereyağı üretimi yüzde 2,6, inek peyniri üretimi yüzde 3 azaldı.

Ocak-mayıs döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yağsız süt tozu üretimi yüzde 25,5, diğeri peynirler (koyun, keçi, manda ve karışık sütlerden elde edilen peynir eşitleri) yüzde 23,8, tam yağlı süt tozu üretimi yüzde 19,6, kaymak üretimi yüzde 14,7, ayran üretimi yüzde 7,4, inek peyniri üretimi yüzde 1,5 artarken, tereyağı üretimi yüzde 4,5 geriledi.

Bakanlıktan kurban satışı ve kesimi ile ilgili talimat

Kurban satış ve kesim yerlerinde COVID-19 tedbirleri uygulanacak. Tarım ve Orman Bakanlığı, konuya ilişkin il tarım ve orman müdürlüklerine talimat gönderdi, afiş ve broşür hazırlattı.

Tarım ve Orman Bakanlığı, Kurban Bayramı'nın yeni tip koronavirüs (COVID-19) salgınının gölgesinde kutlanacak olması nedeniyle kurban satış ve kesim yerlerine yönelik bir dizi tedbir aldı.

Bakanlıktan edinilen bilgiye göre, kurban satış ve kesim yerlerinde alınması gereken önlemlere ilişkin il tarım ve orman müdürlüklerine talimat gönderildi. Söz konusu tedbirler konusunda afiş ve broşürler de hazırlatılarak dağıtılmaya başlandı.

Tedbirler kapsamında, kurban satış yerinin etrafının sınırlandırılması, uygun giriş-çıkış kapılarının oluşturulması, satış yerine maskesiz girilmesine izin verilmemesi, girişte el dezenfeksiyonu ve ateş ölçümü yapılması zorunlu tutuldu.

Kurban satış yerlerine girişte kurbanlık hayvanların kulak küpesi, veteriner sağlık raporu, hayvan pasaportu ve nakil belgesinin kontrol edilerek, küpesi ve belgesi olmayanların buralara girişine izin verilmeyecek.

Hayvan alım-satımlarında sosyal mesafeye dikkat edilmesi, müşteri ve satıcılar arasında el teması (tokalaşma) olmaması önem taşıyor. Uygun yerlerde el antiseptiği bulundurulacak. Kurban satış yerlerinde insan kalabalığı ve belirli yerlerde yoğunluğu önlemek için çadırlar arası mesafe en az 2 metre olacak.

Buralarda düzenli olarak temizlik ve dezenfeksiyon yapılacak. Sosyal alanlarda tek kullanımlık bardak, tabak, çatal gibi malzemeler kullanılacak. Görevli personel uygun, temiz iş kıyafetleri ve koruyucu giysiler (bone, maske, galoş, eldiven, çizme) giyecek ve mutlaka ağız maskesi takacak.

Kurban kesim alanına hayvan sahiplerinin toplu girişi engellenecek

Hayvan kesim yerlerinin önünde salgına ilişkin bilgilendirme afişleri bulundurulacak. Kesim yerleri, mezbahalar ve özel hayvan kesim yerleri bayram süresince açık olacak ve hizmet verecek. İhtiyaç olan yerlerde mobil hayvan kesim yerleri oluşturulacak, kesim yapılan yerlerin ve çevresinin temizliği için önlemler alınacak.

Hayvan kesim yerlerinde görev alacaklara salgın tedbirlerine ilişkin eğitim verilecek. Kesim alanına hayvan sahiplerinin toplu girişi engellenecek. Oluşturulan bekleme alanlarına sadece bir hayvan sahibi alınarak sosyal mesafe kuralına dikkat edilmesi sağlanacak.

Hayvan kesim yerlerinde kalabalık oluşumunu önlemek için kesimler randevuyla yapılacak. Kasapların hijyen kuralları ve COVID-19'a yönelik alınması gereken tedbirlere uymaları sağlanacak. Her kesimden sonra aletler temizlenecek, kesim alanlarında lavabo ve el dezenfektanları bulundurulacak. Buralar düzenli olarak havalandırılacak.

Kesilen hayvanlara ait hastalıklı organlar, kesim sırasında oluşan atık ile özellikle kist hidatik riskine karşı karaciğerler ve akciğerler kesinlikle evcil ve yabani hayvanlara verilmeyecek.

Cadde, sokak ve parklarda hayvan kesimi yapılamayacak

Yoğunluk yaşanmaması için vatandaşların kurbanlık hayvan alımını son güne bırakmaması tavsiye ediliyor.

Kesim yerlerinde işlemlerin daha düzenli yapılması, zaman kaybının önlenmesi ve yoğunluk yaşanmaması için vatandaşların kurbanlarını bayramın ilk gününde kestirmekte ısrarcı davranmaması da büyük önem arz ediyor.

Cadde, sokak ve park gibi kamusal alanlarda kurbanlık hayvan kesimleri yapılmayacak.

Bakan iki çiftçiyle anket yaptı: Üretici memnun Cumhurbaşkanı'na dua ediyor

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli gübre desteklerinin yüzde 300 arttığını belirterek, Tekirdağ'da ziyaret ettiği çiftçiye, "Bu sene buğdaydan memnunum diyor söyle bakalım" diye sordu. Çiftçi ise, "Allaha şükür. Bakan Pakdemirli'nin buğday üreticisi çiftçiyle yaşadığı bu diyalog sosyal medyada tepki çekti.

Tekirdağ'da bir buğday tarlasında çiftçiyle sohbet eden Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, gübre desteğinin yüzde 300 artırıldığını söyledi. Pakdemirli, "Üreticimiz bugün memnun. Allah'a bin şükürler olsun burada kuraklıktan da eser yok. Türkiye'miz kendi kendine yeterlidir. Üreticimiz para kazanıyor. Üreticimizin yüzü memnun iki üreticimiz de memnun. Sayın cumhurbaşkanımıza dua ediyorlar desteklerinden dolayı" dedi.

Buğday fiyatlarından memnun olduğunu söyleyen Tekirdağlı çiftçi ile Pakdemirli arasında şu diyalog geçti:

"BEKİR PAKDEMİRLİ: Bu sene buğdaydan memnunum diyor. Söyle bakalım?"

12.07.2021

ÇİFTÇİ: Memnunuz yani. Çok iyi, Allaha şükür.

BEKİR PAKDEMİRLİ: Fiyattan memnunsun.

ÇİFTÇİ: Memnunuz.”

PAKDEMİRLİ'NİN VİDEOSU SOSYAL MEDYADA TEPKİ ÇEKTİ

Öte yandan Diyarbakırlı buğday üreticisi Faik Toy ise sosyal medya hesabından DAP gübresinin tonu 6500 TL'ye çıktığını, bir dekar için 60 kilogram gübre kullanan çiftçiye verilen gübre desteğiyle sadece 2,5 kilogram olduğunu belirterek, “Bu videoyu izlerken biraz daha utandım sayın bakan” paylaşımını yaptı.

Toprak Mahsulleri Ofisi ise buğdayda hasat devam ederken arpada 440 bin ton, buğdayda ise 395 bin ton ithalat yaptı. Arpa buğday ithalatının sebepleri arasında ise kuraklıktan kaynaklanan rekolte düşüklüğü gösteriliyor.

İhracatın birim değeri mayısta yüzde 13 arttı

TÜİK, Mayıs ayında ihracat birim değer endeksinin yüzde 13,1, ihracat miktar endeksi yüzde 46,6 arttığını açıkladı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yapılan açıklamaya göre, ihracat birim değer endeksi Mayıs ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 13,1 arttı. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre, gıda, içecek ve tütünde yüzde 3,1, ham maddelerde (yakıt hariç) yüzde 25,3, yakıtlarda yüzde 126,3 ve imalat sanayinde (gıda, içecek, tütün hariç) yüzde 11,3 arttı.

İhracat miktar endeksi Mayıs ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 46,6 arttı. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre, gıda, içecek ve tütünde yüzde 26,8, ham maddelerde (yakıt hariç) yüzde 37,0, yakıtlarda yüzde 38,7 ve imalat sanayinde (gıda, içecek, tütün hariç) yüzde 57,3 arttı.

İthalat birim değer endeksi yüzde 29,1 arttı

İthalat birim değer endeksi Mayıs ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 29,1 arttı. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre, gıda, içecek ve tütünde yüzde 12,4, ham maddelerde (yakıt hariç) yüzde 50,9, yakıtlarda yüzde 100,1 ve imalat sanayinde (gıda, içecek, tütün hariç) yüzde 21,1 arttı.

İthalat miktar endeksi yüzde 19,3 arttı

12.07.2021

İthalat miktar endeksi Mayıs ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 19,3 arttı. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre, gıda, içecek ve tütünde yüzde 34,7 azalırken, ham maddelerde (yakıt hariç) yüzde 10,4, yakıtlarda yüzde 21,9 ve imalat sanayinde (gıda, içecek, tütün hariç) yüzde 40,0 arttı.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış ihracat miktar endeksi yüzde 0,8 arttı

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre 2021 Nisan ayında 142,4 olan ihracat miktar endeksi yüzde 0,8 artarak, 2021 Mayıs ayında 143,6 oldu. Takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre ise 2020 Mayıs ayında 96,8 olan ihracat miktar endeksi yüzde 49,5 artarak, 2021 Mayıs ayında 144,7 oldu.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış ithalat miktar endeksi yüzde 2,3 arttı

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre 2021 Nisan ayında 108,0 olan ithalat miktar endeksi yüzde 2,3 artarak, 2021 Mayıs ayında 110,4 oldu. Takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre ise 2020 Mayıs ayında 94,7 olan ithalat miktar endeksi yüzde 21,3 artarak, 2021 Mayıs ayında 114,8 oldu.

Dış ticaret haddi 2021 yılı Mayıs ayında 91,6 olarak gerçekleşti

İhracat birim değer endeksinin ithalat birim değer endeksine bölünmesiyle hesaplanan ve 2020 yılı Mayıs ayında 104,6 olarak elde edilmiş olan dış ticaret haddi, 13 puan azalarak, 2021 yılı Mayıs ayında 91,6 oldu.

Bakan Elvan Janet Yellen ile görüştü

Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan, G20 Maliye Bakanları Toplantısı için bulunduğu Venedik'te ABD Hazine Bakanı Janet Yellen ile görüştü.

Bakan Elvan twitter'dan yaptığı açıklamada, "G20 kapsamında ABD Hazine Bakanı Sn. Janet L. Yellen ile görüştük. Ekonomik ve ticari ilişkilerimizin geliştirilmesine yönelik çok verimli bir toplantı gerçekleştirdik. Hızla değişen küresel ekonomi ortamında Türkiye-ABD ikili ilişkilerinin güçlendirilmesinin önemine dikkat çektik." ifadesini kullandı.

Konut fiyatındaki artış fark attı

Eurostat verilerine göre son bir yılda yüzde 32'lik artışla konut fiyatlarının en çok arttığı ülke Türkiye oldu. Avrupa Birliği ortalaması ise yüzde 6,1 olarak hesaplandı. Türkiye genelinde kiralarda ise yüzde 9,4 arttı.

EKONOMİ SERVİSİ

Salgın döneminde özellikle düşük faizler nedeniyle şişirilen konut fiyatlarında yükselme eğilimi yavaşlansa da sürüyor. Fiyatlar yükseldikçe geniş halk kesimlerinin konut alması giderek imkânsız hâle geliyor. Konut sahipliği oranı azalırken kiralık konutlarda da fiyatlar artıyor. Artan enflasyon oranları ve Türk Lirası'nın değer kaybetmesi ekonominin birçok alanında olduğu gibi konut ve kira fiyatlarını da etkiledi.

Avrupa İstatistik Ofisi'nin (Eurostat) son verilerine göre son bir yılda yüzde 32'lik artışla konut fiyatlarının en fazla arttığı ülke Türkiye. Son bir yıl içerisinde kira artışında da yine Türkiye ilk sırada.

Avrupa Birliği genelinde ise 2021'in birinci döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 6,1'lik artış kaydedildi.

Türkiye'den sonra konut fiyatlarının en fazla arttığı ülkeler yüzde 17 ile Lüksemburg, yüzde 15,3 ile Danimarka ve yüzde 12 ile Litvanya oldu.

Eurostat'ın verilerine göre 2020 ile 2021 arasında Türkiye genelinde kiralarda yüzde 9,4 oranında arttı. Konut fiyatlarında olduğu gibi AB ülkeleri arasında en fazla kira fiyat artışının olduğu ülke Türkiye oldu.

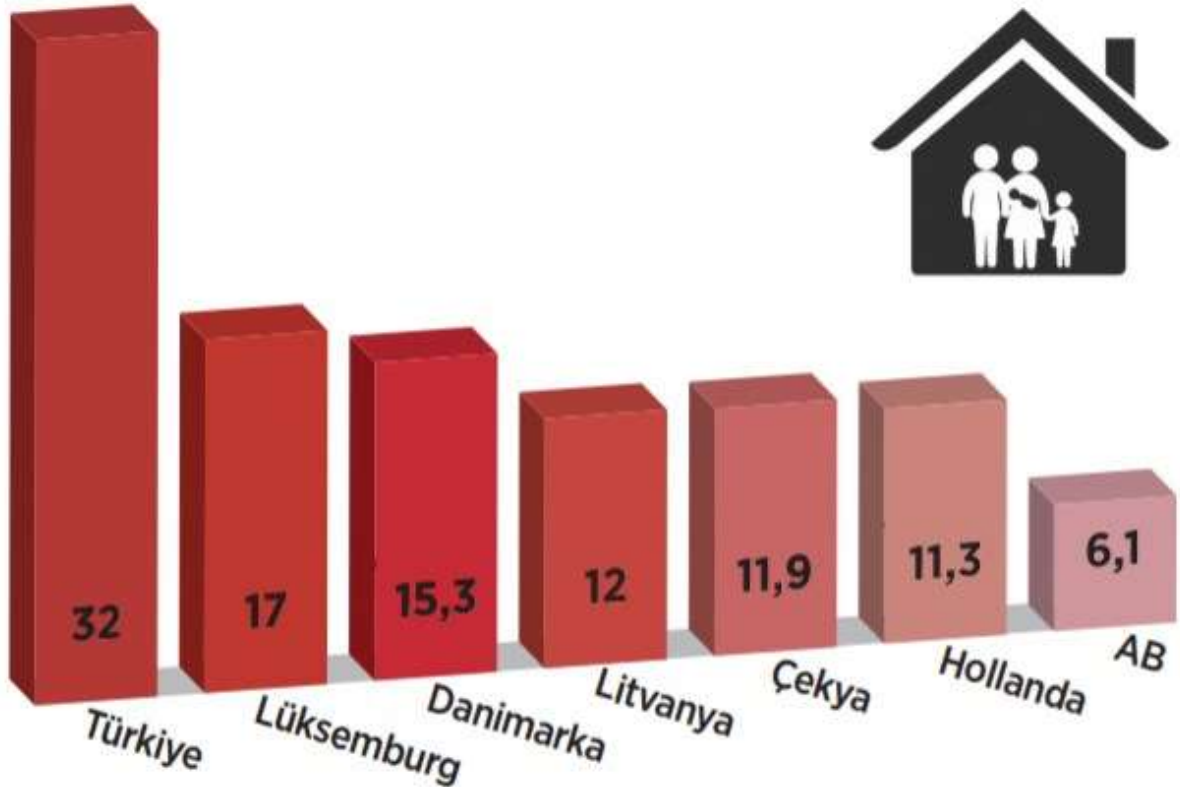
Türkiye'yi yüzde 5'lik artış ile Avusturya, yüzde 4,1'lik artış ile de Letonya takip ediyor.

Metrekare fiyatı 3 bin 919 lira

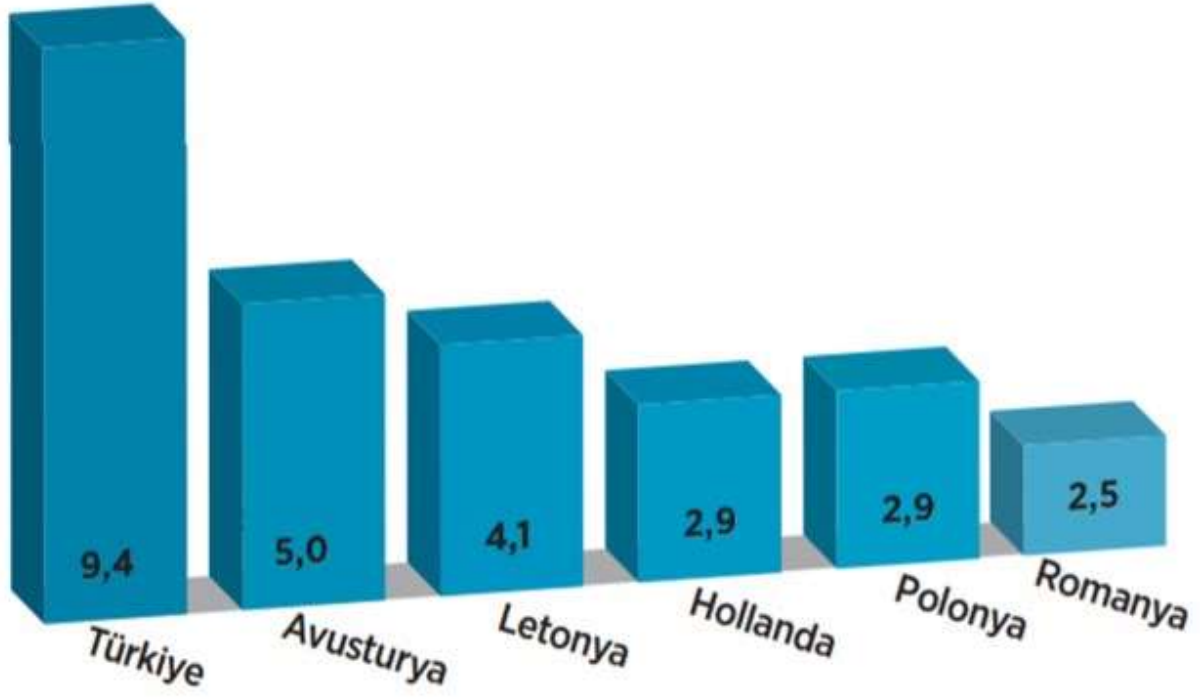
Bahçeşehir Üniversitesi Ekonomik ve Toplumsal Araştırmalar Merkezi'nin (BETAM) haziran ayı konut piyasası raporu da konut piyasasındaki yavaşlamaya dikkat çekti. Raporda yüksek kira artışlarının İstanbul'da olduğu vurgulandı. Raporda yer alan bilgilere göre en ucuz satılık konutlarda 2 bin TL'den başlayan m2 fiyatı lüks konutlarda 12 bin TL'ye yaklaştı. BETAM'ın sahibinden.com veri havuzunu kullanılarak hazırladığı haziran raporunda geçen yılın mayıs ayına göre ülke genelinde ortalama satılık konut ilan metrekare (m2) fiyatlarının yıllık yüzde 40 oranında artarak 3 bin 919 TL olduğu belirtildi.

Satılık konut ilan m2 fiyatları aynı dönemde İstanbul'da yüzde 34,2, Ankara'da yüzde 38,3 ve İzmir'de yüzde 38,6 arttı. Böylece, ortalama satılık konut m2 fiyatları İstanbul'da 5 bin 200 TL, Ankara'da 2 bin 692 TL, İzmir'de ise 4 bin 690 TL oldu.

KONUT FİYATLARINDAKİ YILLIK FİYAT ARTIŞI (YÜZDE)

KİRA FİYATLARINDAKİ YILLIK ARTIŞ (YÜZDE)

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Filistin Devlet Başkanı Abbas ile görüştü

Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Filistin Devlet Başkanı Abbas arasındaki görüşmede, Türkiye ile Filistin ilişkilerini güçlendirecek adımlar ve bölgesel gelişmeler ele alındı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas görüştü.

Görüşmede, Türkiye ile Filistin ilişkilerini güçlendirecek adımlar ve bölgesel gelişmeler ele alındı.

Abbas ile görüşmesinde, İsrail'in Filistin'deki zulümlerine sessiz kalmadıklarını ve kalmayacaklarını vurgulayan Erdoğan, İsrail'in işgal ve ilhak politikaları devam ettiği sürece bölgede kalıcı barış ve istikrarın tesisinin mümkün olamayacağını belirtti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Filistin ile ikili ilişkilerin ekonomi ve ticaretten kültür, eğitim ve turizme her alanda olumlu yönde seyretmesinden memnuniyet duyduğunu ifade etti.

Üsküdar'daki Vahdettin Köşkü'nde önce baş başa gerçekleşen görüşme 1 saat 15 dakika sürdü. Daha sonra heyetler arası görüşmeye geçildi. Heyetler arası görüşme de 1 saat 10 dakika sürdü.

Görüşmede, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun, Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın ve MİT Başkanı Hakan Fidan da yer aldı.

CHP'li Öztrak'tan Erdoğan'ın sözleriyle iktidara simit zammı tepkisi

CHP Genel Başkan Yardımcısı Faik Öztrak, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda, iktidara simit zammı üstünden tepki göstererek, AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yıllar önceki sözlerini hatırlattı.

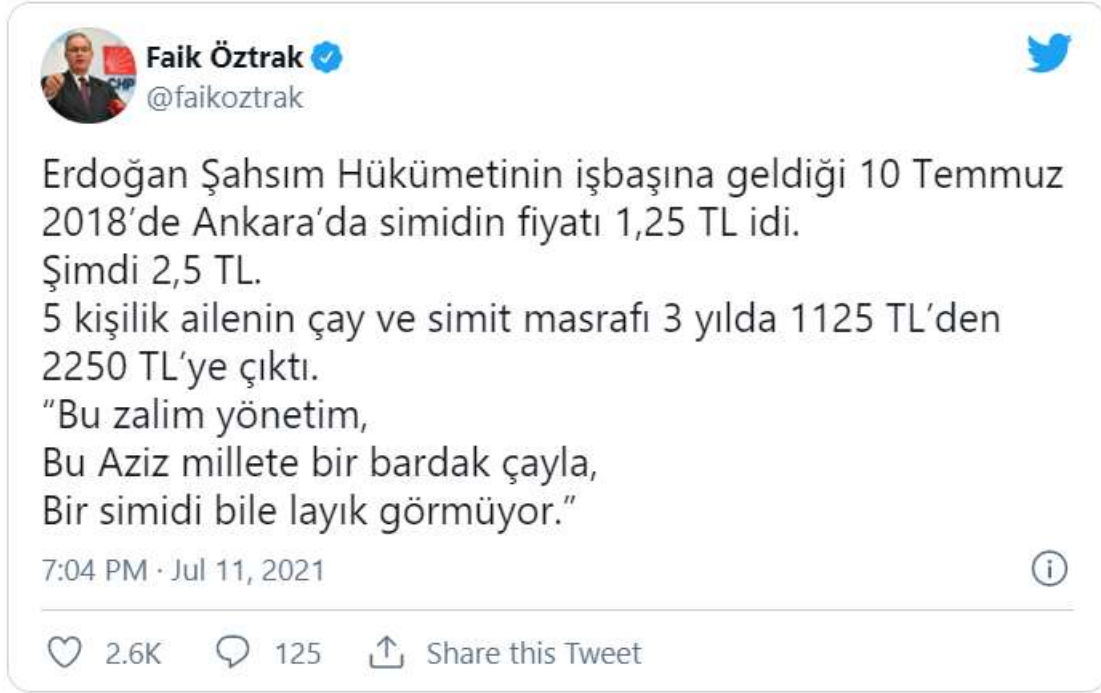
Ankara Pideciler Simitçiler ve Çörekçiler Esnaf ve Sanatkarlar Odası Başkanı Savaş Delibaş, başkentte 2 liradan satılan simidin fiyatının, yarından itibaren 2,50 lira olacağını duyurdu.

Bunun üzerine CHP Sözcüsü Faik Öztrak, sosyal medya hesabı üzerinden Ankara'da simide yapılan zamla ilgili iktidarı eleştiren bir paylaşımda bulundu. Öztrak ayrıca paylaşımında, AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın yıllar önce hükümeti zam konusunda eleştirdiği sözünü hatırlattı.

Öztrak, Twitter'dan zamla ilgili şu paylaşımı yaptı:

'5 KİŞİLİK AİLENİN ÇAY VE SİMİT MASRAFI 2250 TL'YE ÇIKTI'

"Erdoğan Şahsım Hükümetinin işbaşına geldiği 10 Temmuz 2018'de Ankara'da simidin fiyatı 1,25 TL idi. Şimdi 2,5 TL. 5 kişilik ailenin çay ve simit masrafı 3 yılda 1125 TL'den 2250 TL'ye çıktı. "Bu zalim yönetim, Bu Aziz millete bir bardak çayla, Bir simidi bile layık görmüyor."

ERDOĞAN YILLAR ÖNCE NE DEMİŞTİ?

AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan, Refah Partisi saflarındayken 1993 yılındaki konuşmasında meşhur çay + simit / asgari ücret hesabı yapıp, dönemin hükümetini sert biçimde eleştirerek, kendisini dinleyen kalabalığa şöyle seslenmişti:

"Değerli kardeşlerim bakın, Çay 1.000 + simit 1.500 TL, eşittir, toplam 2 bin 500 TL. 5 kişilik bir aile günde 3 öğün çay-simit yerse: $2.500 \times 5 = 12.500$ TL. Onu da 3 öğünle ile çarpın etti mi 37.500 TL. Bir ayda ne eder, 1.125.000 TL. Asgari ücret ne kadar 910 bin lira. Bu zalim yönetim, bu aziz millete bir bardak çayla bir simidi bile layık görmüyor. Bunların peşinden nasıl gideceksiniz?"

Kapatma iddianamesi HDP'ye ulařtı

HDP'ye kapatma davasında süreç ilerliyor. İddianame ve ekleri savunma hazırlamaları için partiye ulaştı.

HDP'den yapılan açıklamada, iddianame ve 70 klasrlk eklerin partiye tebliğ edildiği belirtildi.

Partinin hukuk ve insan hakları komisyonu öncülüğünde savunma hazırlığının başladığı açıklandı.

HDP'nin savunması sonrasında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Bekir şahin esas hakkındaki görüşünü sunacak.

Ardından HDP karşı savunma yapacak. Bu süreçlerden sonra raportör esas hakkındaki raporunu hazırlayacak.

Anayasa Mahkemesi heyeti toplanarak HDP'nin kapatılıp kapatılmayacağına karar verecek.

“Cari açık azalırken döviz ihtiyacı neden artıyor?”

Alaattin AKTAŞEKO ANALİZ ala.aktas@gmail.com

12 Temmuz 2021 Pazartesi

- ✓ **Cari açık küçülürken döviz ihtiyacı niye azalmıyor?**
- ✓ **Cari açıktaki küçülme, ekonominin aslında büyümediğini mi gösteriyor?**
- ✓ **Doğrudan yatırım çekemeyen, yalnızca gayrimenkul satan, zaman zaman portföy yatırımı alabilen ve krediyle finansman sağlayan bir ülke nasıl büyür ki?**

Soru bana ait değil. Sorunun sahibi “Bir emekli olayım da şöyle deniz kenarına yerleşerek ayaklarımı suya sokup olan bitenle hiç ilgilenmeden kafamı dinleyeyim” demeyen, diyemeyen eski bir bürokrat dostum. Yıllarını Hazine’ye vermiş, daha sonra bankacılık yapmış ve yapmaya devam eden bir arkadaşım. Soruyu soran o. “Cari açık verileri yayımlanınca yapılan tartışmaları izlerken üzülüyorum, elimden başka bir şey de gelmiyor” diyor. Şöyle devam ediyor arkadaşım:

“Bazı derin yorumcular(!) ‘Kur yükseliyor, dünyada talep artıyor, ihracat patlıyor, cari açık düşüyor’ diyerek sevinç çığlıkları atıyor. Bu kişiler, böyle bir durumda kurların neden düşmediği sorusunu ise geçiştiriyor.

Oysa bu soru çok önemli. Bu kadar dolarize olan bir ekonomide döviz kurları enflasyondan faize, arzdan talebe her alana etki ediyor. Çok iddialı bir cümle olacak ama neredeyse bütün ekonomik kararlarda dövizin izi var.

“KUR NİYE DÜŞMÜYOR?”

Geçen yıl ilk beş ayda 18 milyar dolar olan cari açığın bu yıl aynı dönemde yaklaşık 13 milyarda kaldığına işaret eden eski Hazineci arkadaşım, normal koşullarda böyle bir gelişme yaşandığından kurların gerilemesi gerektiğine işaret ediyor ve soruyor:

“Şu durumda kurlar niye düşmüyor?”

Yanıtın sayılarda gizli olduğunu belirten arkadaşım şöyle devam ediyor:

“Kurların düşmemesinin ana nedeni açık; dövizli borçlar ve onların geri ödemeleri. Evet cari açık 18 milyar dolar seviyesinden 12.7 milyara düştü. Ne var ki borç senedi ve kredi geri ödemeleri 22 milyardan 24 milyara çıkmış durumda. Daha önemlisi yurtiçi yerleşikler, geçen yıl yurtdışındaki 8.8 milyar dolarlık varlıklarını Türkiye’ye getirirken, bu yıl tam tersi bir tercihte bulunmuş ve yurtdışında 3 milyar dolar kadar varlık edinmişler. Bütün bunların sonucunda, geçen yıl 31.5 milyar dolar kadar olan finansman ihtiyacı bu yıl 40 milyar doları geçmiş.” Eski Hazineci arkadaşım bu çerçevede önemli bir soruna daha değiniyor:

“Finansman ihtiyacının büyümesinden belki daha önemli olarak döviz ihtiyacının karşılanma biçimi, yani kaynaklar değişmiş durumda. Geçen yıl döviz kredisi bulamayan ekonomi, 22 milyar dolardan fazla Merkez Bankası rezervi kullanarak finansman ihtiyacını kapatmıştı. Buna yurtdışı yerleşiklerin Türkiye’deki yüksek faizlerin cazibesi nedeniyle açtıkları mevduat hesaplarını da eklemek gerek.

Bu yılın ilk beş ayında ise durum çok farklı.

Doğrudan yatırımlar geçen yıldan az. Yabancılar geçen yıldan az olmakla birlikte hisse senedi satmaya devam ediyor. Buna karşılık Hazine’nin yurtdışında ihraç ettiği eurobond tahvillere ilgi var; çünkü faiz çok cazip. Dahası şirketler bu yıl çok hızlı dış borç alıyor. Beş ayda 14 milyar dolar aşılmış. Bankalar ise geçen yıl düzeyinde borçlanmış.

Sonuç olarak gelen döviz giden dövize yetmemiş, Merkez Bankası rezervinden yine 1.5 milyar dolar kullanılmış. Bir başka ifadeyle dış borç bulunca rezerv kullanımı azalmış.

Sözün özü şu: Türkiye ekonomisi yeteri kadar döviz yaratamıyor ve dış borca bağımlı hale gelmiş.”

“CARİ AÇIKTAKİ AZALMA EKONOMİNİN BÜYÜMEDİĞİNİN GÖSTERGESİ”

Eski bürokrat Türkiye’nin döviz ihtiyacının bir türlü düşürülemediğine dikkat çekerken bunun ekonominin yeterince büyümediği bir dönemde yaşanıyor olmasını da vurgulama gereği duyuyor.

“Ekonomide çeyrek bazlı olarak bir önceki yıla göre açıklanan yüksek büyümenin bir önemi yok, bu oranların nedeni baz etkisi” diyen bürokrat arkadaşım şunları söylüyor:

“Çeyrekleri bir önceki çeyrekle kıyaslayın, önemli bir hareket olmadığını görürsünüz. Yani ekonomi büyümüyor. Zaten kişi başına gelir nereden nereye indi, biliyoruz. Ve biz, ekonomi büyümüyorken bile dövize böylesine ihtiyaç duyuyoruz. Hem cari açığın geçen yıla göre küçülüyor olmasının altında da ekonominin büyümemesi yatıyor.”

“TEMEL SORUN ÖTELENİYOR, HEPSİ BU!”

Kamu finansmanına, bankacılık sistemine, Merkez Bankası'nın işleyişine çok hakim olan eski Hazineci dostumu karamsar görüyorum:

“Kurlar böylesine artarken finansman ihtiyacının azalmamasının ve finansmanın mevduat, borç ve döviz rezervleri ile sağlanmasının ne kadar sürdürülebileceğini karar alıcılar hariç herkes biliyor. Onlar, sanki 2009'da şirketlerin dış borçlanmasına yol verenler kendileri değilmiş gibi 'dış güçlerin saldırısı' başlıklı siyasi açıklamalarla işi geçiştirmeye çabalyorlar. Özünü görmezden geldikleri sorunun daha da derinleşmesine yol açıyorlar.

İstihdam yaratan doğrudan yabancı yatırımcılar, hukukun üstünlüğü, kurumlardaki erozyon ve diğer sorunlar yüzünden Türkiye'yi epeydir zaten unuttu. Sıcak paracılar ise gözlerini karar alıcılara çevirmiş bekliyor. Neyi mi, ben de bilmiyorum; onlara sormak lazım.”

Ödemeler dengesine bir de böyle bakalım

(Milyon \$) (Ocak-Mayıs)

	2021	2020
FINANSMAN İHTİYACI	-40,076	-31,462
1-Cari işlemler dengesi	-12,695	-18,152
2-Borç senedi ve kredi geri ödemeleri	-24,339	-22,145
-Borç senetleri (yurtdışı)	-3,649	-2,171
-Uzun vadeli krediler	-20,690	-19,974
Ticari krediler	-142	-44
Genel hükümet	-744	-591
Bankalar	-9,633	-11,617
Diğer sektörler	-10,171	-7,722
3-Diğer varlıklar (*)	-3,042	8,835
FINANSMAN KAYNAKLARI	40,076	31,462
1-Sermaye hesabı	-23	-20
2-Doğrudan yatırımlar (net)	1,725	2,245
3-Hisse senetleri (net)	-1,836	-3,939
4-Borç senetleri ve krediler	30,457	-103
-Borç senetleri	4,115	-5,167
Yurtiçi (net)	984	-6,463
Yurtdışı	3,131	1,296
-Uzun vadeli krediler	23,576	15,048
Ticari krediler	45	137
Genel hükümet	359	377
Bankalar	8,908	8,617
Diğer sektörler	14,264	5,917
- Kısa vadeli krediler (net)	2,766	-9,984
Ticari krediler	3,124	-8,995
5-Yurtdışı yerleşiklerin mevduatları (net)	7,713	13,628
6-Diğer yükümlülükler	4	20
7-Net hata ve noksan	6,667	-2,920
8-Bankaların dış şubeleri ve muhabir mev. (*)	-6,207	140
9-Rezerv varlıklar (*)	1,576	22,411

(*) Döviz girişi negatif, döviz çıkışı ise pozitif işaret alıyor.

Abdulkadir Selvi

Erdoğan erken seçime mi hazırlanıyor

12 Temmuz 2021

Cumhurbaşkanı Erdoğan seçimlere dönük mesajlarını yoğunlaştırınca, “Ne oluyor, erken seçim mi geliyor?” sorusunun peşine düştüm.

Aslında bu soru işareti **Erdoğan**'ın Milli Görüş'ün ağır toplarından **Oğuzhan Asiltürk**'ü ziyareti üzerine oluşmaya başlamıştı.

Bir çiçekle bahar gelmez. **Oğuzhan Asiltürk** ziyareti seçim işareti olmaz diye düşündüm.

İstanbul Sözleşmesi'nin iptal edilmesi bir kez daha düşünmeme yol açtı. **Erdoğan** AK Parti'nin her MKYK toplantısında, il başkanları ve belediye başkanları ile yapılan toplantılarda, milletvekilleri ile buluşmasında seçimlere dönük mesajlarının dozunu artırıyor.

Diyarbakır ziyaretiyle birlikte çözüm sürecini tartışmaya açması ise seçim konusu üzerinde yoğunlaşmama neden oldu.

O nedenle AK Parti kulislerinin nabzını tutmaya, **Erdoğan**'ın seçimlere ilişkin mesajlarının anlamını çözmeye çalıştım.

BAHÇELİ İLE GÜVEN İLİŞKİSİ

1- Cumhurbaşkanı **Erdoğan** seçim diyor ama her defasında 2023 seçimleri diyor.

2- **Erdoğan**, erken seçim gibi hayati bir kararı Cumhuriyet İttifakı ortağı **Bahçeli** ile konuşmadan almaz. **Erdoğan**, **Bahçeli** ile güven ilişkisine büyük önem veriyor.

3- **Erdoğan** da **Bahçeli** de seçimler 2023 yılında yapılacak diyorlar.

4- **Erdoğan**, AK Parti'yi seçimlere hazırlıyor. Orası doğru. Ama bu erken seçimler değil, 2023'te yapılacak olan seçimler.

5- Her seçim kader seçimidir ama 2023 seçimleri millet ve Cumhuriyet İttifakı açısından kaderin de kaderi seçimlere döndü.

2 YIL ÖNCE DEN BAŞLATTI

6- İstanbul seçimleri başta olmak üzere yerel seçimler muhalefetin bir araya geldiğinde seçim kazanma potansiyelinin olduğunu ortaya koydu. Buna pandemi koşulları ve ekonomik zorluklar da eklenince **Erdoğan**, seçim çalışmalarını 2 yıl önceden başlatma ihtiyacı hissetti.

NE YAPIYOR?

7- Yazının başlığındaki sorunun cevabını çok net bir cümle ile vereyim. **Erdoğan** erken ya da baskın seçime hazırlanmıyor. AK Parti'yi 2023 seçimlerine hazırlıyor.

8- Erdoğan, AK Parti'yi, “**Yarın seçim olacakmış gibi çalış, seçimler 2023 yılında yapılacak gibi hizmet et**” moduna geçirmeye çalışıyor.

2023 HAZIRLIKLARI

9- Erdoğan, 2023 seçimlerini ilk turda kazanabilmek için, büyük buluşmayı gerçekleştirmeye çalışıyor.

10- Bunun için bir yol haritası belirlenmiş durumda.

KÜSKÜNLER

Bunun için öncelikle geçmişte AK Parti'ye oy vermiş hatta AK Parti kadrolarında görev almış ama kırgın ve küskün olanlara yöneldi. Kırgın ve küskünlerin kazanılması için talimat verdi.

MİLLİ GÖRÜŞ ETKİSİ

Milli Görüş tabanının gönlünü kazanabilmek için **Oğuzhan Asiltürk** üzerinden köprü kuruldu. **Erdoğan**, Milli Görüş hareketinin önemli isimlerinden **Nedim Urhan** hocaefendiyi ziyaret etti.

MUHAFAZAKÂR-DİNDARLAR

Ayasofya'nın tekrar cami olarak ibadete açılmasıyla birlikte muhafazakâr-dindar kesimde yaşanan coşkunun ardından ikinci bir adım daha attı, bir kesim tarafından aileye yönelik tehdit olarak görülen İstanbul Sözleşmesi'ni iptal etti.

KÜRT OYLARI

İstanbul seçimleri de gösterdi ki AK Parti Kürtleri kazanmadan seçimleri kazanamıyor. **Erdoğan** Kürtleri kazanmak için yeniden harekete geçti. Diyarbakır

ziyaretinde çözüm sürecini tartışmaya açan **Erdoğan**, bahara kadar doğu ve güneydoğu illerinin tamamını ziyaret etme kararı aldı. **Erdoğan** her ay bir ili ziyaret edecek.

KİBİR UYARISI

AK Parti kadrolarına, “**Araziye çıkın**” talimatını veren **Erdoğan**, kibir uyarısında bulundu. “**Tevazu ile gönüllere girin**” dedi.

EVET AMA YETMEZ

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın 2023 seçimlerine yönelik attığı adımlar önemli. Hep ifade ediyorum. Bu kez seçimler aslanın ağzında değil, midesinde... Ancak doğru politikalarla kazanılmayacak seçimler yoktur. Bir dönemlerin moda sloganıyla “**Yetmez ama evet**” demiyorum. Tam aksine “**Evet ama yetmez**” diyorum.

DÖRT NOKTA

Bunun için:

- 1- AK Parti'nin reformcu kimliğinin yeniden ön plana çıkarılması gerekiyor.
- 2- Seçimin kaderini belirleyecek olan gençlerde heyecan oluşturacak bir strateji oluşturulmalı.
- 3- Genel siyasette kitlelere umut veren yenilikçi bir söylem oluşturulmalı.
- 4- Her şeyden ama her şeyden önce ekonomi ve işsizlik konusu birinci öncelik olmalı.

MUHALEFETİN CUMHURBAŞKANI ADAYI KİM OLACAK

KILIÇDAROĞLU MU?

Kemal Kılıçdaroğlu cumhurbaşkanı adayı olmak istiyor mu?

İstiyor. **Kılıçdaroğlu**'nun cumhurbaşkanı adaylığı için özel bir ekip çalışmaya başladı.

AKŞENER Mİ?

Meral Akşener cumhurbaşkanı adayı olmak istiyor mu? 2018 deneyiminden sonra tek başına aday olmak yerine Millet İttifakı'nın adayı olmayı istiyor. Tek kadın aday olması ve milliyetçi-muhafazakâr kesimden oy alacağı tezi nedeniyle ortak adaylığı zorluyor.

İMAMOĞLU MU?

Ekrem İmamoğlu cumhurbaşkanı adayı olmak istiyor mu? Hem de çok istiyor. Hatta İstanbul seçimlerinin yenilendiği 23 Haziran gecesinden bu yana büyük bir tutkuyla istiyor. Girdiği her seçimi kaybeden **Kılıçdaroğlu**'na rağmen girdiği iki seçimi de kazanması en büyük avantajı. HDP ise en büyük destekçisi. Batı dünyasının desteğini de yanında tutmaya özen gösteriyor.

YAVAŞ MI?

Mansur Yavaş cumhurbaşkanı adayı olmayı istiyor mu? Farklı bir taktik kullanıyor. Cumhurbaşkanı adaylığına istekli gözüküyor. Ama polemiklerden uzak durarak, sürekli olarak başarı çitasını yükselterek, milliyetçi geçmişini hatırlatarak vazgeçilmez cumhurbaşkanı adayı olmaya çalışıyor.

UCU AÇIK BİR SÜREÇ

Ama hiçbiri cumhurbaşkanı adayının kim olacağını bilmiyor. Millet İttifakında, Cumhuriyet İttifakı'nda olduğu gibi adaylık süreci tamamlanmış değil. Ucu açık bir süreç yürüyor.

Kemal Kılıçdaroğlu da olabilir, **Ekrem İmamoğlu** da. **Mansur Yavaş**'ın da şansı var az olmasına rağmen. **Meral Akşener** faktörü de masada duruyor.

KILIÇDAROĞLU-İMAMOĞLU REKABETİ

- Peki kararı kim verecek? Yerel seçimlerde elde edilen başarı muhalefetin umutlarını arttırdı. O nedenle **Kılıçdaroğlu** ile **İmamoğlu** arasında cumhurbaşkanlığı rekabeti doğdu. **Kılıçdaroğlu**, “**Belediye başkanları hizmete odaklansın. Aday olup kazanamazlarsa İstanbul ve Ankara'yı AK Parti'ye kaptırırız**” kozunu oynuyor. **Erdoğan** karşısında doğal cumhurbaşkanı adayı olma vizesini İstanbul seçimlerinde aldığına inanan **İmamoğlu** ise yakaladığı fırsatı **Kılıçdaroğlu**'na kaptırmak istemiyor. O nedenle **Ekrem İmamoğlu** ile **Kılıçdaroğlu** arasında, “**cumhurbaşkanlığı**” gerilimi tırmanıyor.

KARARI KİM VERECEK

Kılıçdaroğlu ile **İmamoğlu** rekabeti **Meral Akşener** ile **Mansur Yavaş**'ın apartta beklemelerine neden oldu. Ama Cumhurbaşkanlığı seçimi muhalefete bırakılmayacak kadar ciddi bir iştir diye düşünen karar odakları harekete geçti.

Oğuz Demir

Simit, düğün ve geçmiş

Son birkaç gündür ekmeğe her an yüzde 25 civarında zam gelebileceği haberleri gündemde iken zammı önce simitte gördük. Hem de öyle böyle bir zam değil. Ankara'da simidin fiyatı 2 TL'den 2,5 TL'ye çıktı. Artış oranı yüzde 25!

Bundan iki hafta önce de Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün tüm çay gruplarına yüzde 10 zam yaptığı açıklanmıştı.

Geçtiğimiz hafta da elektriğe yüzde 15 ve doğalgaza yüzde 12 zam gelmişti malumunuz. Yoksulun çay-simit hesabı da şaşacak anlayacağınız.

Fiyat artışları neredeyse tüm önemli tüketim ürün ve hizmetlerinde çift haneli olarak üzerimize üzerimize yağmaya devam ediyor. İşin kötü tarafı bu şekilde de devam edecek gibi görünüyor.

Üretici fiyatlarındaki artışların yüzde 40'ın üzerine çıktığı bir ortamda tüketici fiyatlarının yüzde 17'lerde kalacağını beklemek en hafif tabiriyle saflık olur. Dolayısıyla önümüzdeki aylarda maalesef çift haneli zamlarla yaşamaya devam edeceğiz.

Bu gelişmelere iyi tarafından bakabileceğimiz hiçbir şey de kalmadı.

Çok zorlarsam sadece fiyat artışlarının üç haneye çıkmamasına sevinebilirim. Gerçi o da boşuna olur. Zira TÜİK'e göre bile fiyatı bir yılda üç haneli artan ya da üç haneye yakın artan ürünler var.

TÜİK'e göre diyorum varın gerisini siz düşünün.

Neyin fiyatı bir yılda bu kadar artmış diye sorarsanız söyleyeyim.

Mesela otomobil fiyatları. TÜİK'in yayınladığı fiyat listesine göre benzinli otomobil fiyatı bir yılda yüzde 107 artmış. Yurtiçinde bir hafta ve daha fazla süreli bir tura gitmek istiyorsanız da geçen yıl ödediğiniz fiyatın ortalama iki katını ödemeniz gerekiyor. Bu kalemde de fiyat artış oranı yüzde 104!

12.07.2021

Bu fiyat artışları ile zaten otomobil almak ya da tatile gitmek ortalama bir vatandaş için sadece hayale dönüştü. Haydi biz zaten gelişmekte olan ülkeyiz, herkesin otomobili olmasa da olur ve tatil yapmak da lüks diyelim. Değil ama biz diyelim işte!

Ama mevzu bunlarla sınırlı değil.

Bakın televizyon fiyatları yine TÜİK'e göre bir yılda yüzde 100 artmış. Bulaşık makinesi fiyatı yüzde 73 artmış. Bunlar evde vardı zaten yenisini almayız deyip siz geçtiniz.

Ama mesela geçtiğimiz yıl salgın nedeniyle düğününü erteleyen ve bu yıl evlenecek çiftler ne yapsın? Salgın yılı hariç ortalama 500 binin üzerinde evlenme gerçekleşen ülkemizde bu yıl tahmini 600 bin evlilik gerçekleşebilir. Yani 1,2 milyon insanımızdan bahsediyoruz.

Bu çiftler sadece televizyon ve bulaşık makinesi fiyatıyla da sınılanmıyorlar. Bir yastıkta yaşanması dilenen çiftler için yastığın fiyatı bile geçen yıla göre yüzde 25 artmış. Yastığın fiyatı yine bu kadar yüksek artış oranları içerisinde makul artış olarak kalıyor.

Yatak bazasının fiyatının yüzde 65 ve çift kişilik yatak fiyatının yüzde 55 arttığını duyunca herhalde geçtiğimiz yıl evlenmeyip ertelediğine çoktan pişman binlerce çift oldu bile!

Anlayacağınız ev kurmanın maliyeti neredeyse bir yılda iki kata yakın artmış!

İyi kötü yeni evlenen çiftler düğünden gelen hasılatla bu borçları öder, durumu kurtarırdı. Hem altın ve mücevher fiyatları da yüzde 40-50 civarında arttı. Yani maliyet artışı ile gelir artışı bir nebze kafa kafaya gelecekti ki şu sıralar eşin-dostun takacağı çeyrek altın için eşe dostta para kalmadı.

Hatta çeyrek altın pahalanınca birkaç yıl önce gram altına dönülmüştü. Sanıyorum bu aralar onu da hediye eden çok nadir.

Bu şartlarda ne yoksulumuza uygun fiyatla erişebileceği bir çay bir simit, ne de yeni evlenen çiftlerimiz için borçsuz başlayabilecekleri bir düğün kalmadı!

Amerikalıların dediği gibi...

Güzel günler mazide kaldı!